

STORTINGET

Innst. 392 L

(2023–2024)

Innstilling til Stortinget
fra justiskomiteen

Prop. 61 L (2023–2024)

Innstilling fra justiskomiteen om Endringer i advokatloven mv. (overgangsregler mv.)

Til Stortinget

Sammendrag

Justis- og beredskapsdepartementet foreslår i proposisjonen endringer i lov 12. mai 2022 nr. 28 om advokater og andre som yter rettslig bistand (advokatloven), herunder overgangsregler og endringer og suppleringer i advokatlovens bestemmelse om endringer i andre lover. Det foreslås også mindre endringer i lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister (tvisteloven) og i lov 20. desember 2023 nr. 109 om endringer i rettshjelploven (ny modell for økonomisk behovsprøving). Det overordnede formålet med lovforslaget er å sørge for en smidig overgang fra dagens advokatregelverk til ikraftsettingen av advokatloven og ny advokatforskrift.

For at de berørte skal få mulighet til å innrette seg etter det nye advokatregelverket, foreslår departementet enkelte overgangsregler. Det foreslås blant annet en overgangsregel om at eiere, styremedlemmer og personer i ledelsen i et advokatforetak, men som ikke har advokatbevilling, må legge frem en politiattest innen ett år etter at loven trådte i kraft. Andre overgangsregler som foreslås, gjelder søknader om advokatbevilling, andre enn advokater som utøver advokatvirksomhet på vegne av et foretak, rettshjelperordningen, bruk av juristtitlen for personer med utenlandske yrkeskvalifikasjoner, tilsyns- og disiplinærordningen, Advokatnemndas

kompetanse i disiplinærklager, forvalterordningen, overtredelsesgebyr og forbud mot å yte rettslig bistand. Som en oppfølging av Stortingets anmodningsvedtak knyttet til forsikringsselskapers adgang til å tilby advokatbistand gjennom rettshjelpforsikring foreslår departementet også en overgangsregel for internadvokater. Overgangsregelen innebærer at disse kan fortsette å yte advokatbistand i en periode på tre år fra advokatloven trer i kraft.

Proposisjonen følger videre opp et tidligere høringsinnspill fra Høyesterett knyttet til adgangen til å opptre som advokat ved Høyesterett. Departementet foreslår at det som hovedregel ikke skal være adgang til å møte til prøve når retten settes i storkammer eller plenum.

I advokatloven foreslås det enkelte realitetsendringer, blant annet et forslag om utvidet plikt til å oppbevare klientarkiv for Advokattilsynet. Det foreslås også realitetsendringer i advokatloven § 68 om jurister som yter rettslig bistand som ledd i næringsvirksomhet.

Det foreslås i tillegg enkelte klagjørende endringer i advokatloven §§ 8, 10, 45 og 65, lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene (domstolloven) § 219 og lov 26. mars 2010 nr. 9 om vergemål (vergemålsloven) § 65 og enkelte mindre endringer i andre lover. Videre foreslås det nye forskriftshjemler i advokatloven § 54 og i tvisteloven § 3-3 sjette ledd.

Departementet foreslår at kompetansen til å fastsette ikraftsettingstidspunktet for advokatloven legges til Kongen.

I proposisjonen foreslås det i tillegg enkelte rettelser i lov 20. desember 2023 nr. 109 om endringer i rettshjelploven (ny modell for økonomisk behovsprøving).

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ragnhild Male Hartviksen, Odd Harald Hovland og Hadia Tajik, fra Høyre, Ingunn Foss og Sveinung Stensland, fra Senterpartiet, Sandra Borch og Else Marie Rødby, fra Fremskrittspartiet og Tor André Johnsen, lederen Helge André Njåstad, fra Sosialistisk Venstreparti, Andreas Sjalg Unneland, og fra Venstre, Ingvild Wetrhus Thorsvik, støtter det overordnede formålet med lovforslaget, som er å sørge for en smidig overgang fra dagens advokatregelverk, til ikraftsettingen av advokatloven og ny advokatforskrift.

Komiteen er enig i at det trengs overgangsregler som skal sikre at de som blir berørt av endringene av advokatloven medfører, får mulighet til å innrette seg etter de nye reglene.

Komiteen mener der er riktig at advokater fra EØS-land eller Sveits som vil operere permanent i Norge, må registrere seg hos Advokattilsynet.

Komiteen støtter at refusjon av utgifter til Advokattilsynet foreslås flyttet fra forskriftsregulering til lov og noterer at Advokatforeningen mener kostnadene bør dekkes gjennom bidragsbevilgninger for å sikre uavhengighet.

Komiteen påpeker at denne endringen bare gjelder hvilken form den reguleres i, ikke selve refusjonsregelen. Komiteen støtter regjeringen i å videreføre praksis, og samtidig lovfeste den.

Komiteen noterer at det foreslås en rekke andre overgangsregler som fremstår fornuftige.

Komiteen er enig i at Kongen skal ha kompetanse til å fastsette ikrafttredelse av advokatloven, men imøteser en raskest mulig ikrafttredelse.

Forsikringsadvokater

Komiteen viser til at Stortinget ved vedtakelse av advokatloven åpnet for at også forsikringsadvokater skal få gi rettshjelp. Dette gir advokater ansatt i et forsikringsforetak som tilbyr rettshjelpsforsikring, adgang til å gi advokatbistand. Komiteen vil fremheve at det sentrale ved ordningen er å sikre privatpersoner tilgang til rimelig juridisk bistand. Dette ivaretar forbrukerhensyn på en god måte, og komiteen anmoder derfor regjeringen om at arbeidet med ordningen gis prioritet, slik at den tar til å gjelde så fort som mulig.

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti, viser til Innst. 234 L (2021–2022), der en enstemmig komité uttalte at det fortsatt bør kunne ytes advokatbistand til eksterne klienter fra forsikringsforetak, samt

Vedtaket 504 (2021–2022) der Stortinget enstemmig vedtok følgende:

«Stortinget ber regjeringen utarbeide forskrift etter § 19 andre ledd, hvor forsikringselskap kan tilby advokatbistand gjennom rettshjelpsforsikring.»

Flertallet viser til at departementet i oppfølgingen av dette sendte på høring et forslag til regulering av dette i ny § 9 i advokatforskriften.

Flertallet merker seg at regjeringen i proposisjonen varsler en videre utredning av de EØS-rettslige forholdene av et slikt forslag. Flertallet oppfatter imidlertid at det allerede er praksis i EU for dette, og ser i så fall ikke behov for videre utredning av spørsmålet.

På denne bakgrunn fremmer flertallet følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen forskriftsfeste at forsikringsadvokater kan utøve advokatvirksomhet som en del av rettshjelpsforsikringen i tråd med forslag til ny forskrift § 9 som tidligere foreslått i høring.»

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til at Stortinget ved behandlingen av advokatloven åpnet for at også forsikringsadvokater skal få gi rettshjelp. Dette gir advokater ansatt i et forsikringsforetak som tilbyr rettshjelpsforsikring, adgang til å gi advokatbistand.

Dette flertallet vil fremheve at det sentrale ved ordningen er å sikre privatpersoner tilgang til rimelig juridisk bistand. Dette ivaretar forbrukerhensyn på en god måte, og dette flertallet anmoder derfor regjeringen om at arbeidet med ordningen gis prioritet, slik at den tar til å gjelde så fort som mulig.

Dette flertallet legger til grunn at departementet behøver noe tid til å vurdere spørsmålet om hvordan en ordning med forsikringsadvokater kan gjennomføres. Med henvisning til Nasjonal risikovurdering 2022, hvor Økokrim uttrykker bekymring for at useriøse aktører kan ta kontroll over advokatvirksomheter, og til at advokatloven har som formål å sikre advokaters uavhengighet, anmoder dette flertallet regjeringen om å opprette en ordning med forsikringsadvokater som ikke samtidig opphever advokatlovens eierskapskrav til øvrige advokatvirksomheter.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen påse at det forskriftsfestes at forsikringselskapers adgang til å gi advokatbistand begrenses til privatpersoner.»

Behandling av klientmidler

Komiteen vil bemerke at det må stilles strenge krav til advokaters behandling av klientmidler, og at det må være enkelt å frata advokater bevillingen når de ikke lever opp til kravene som stilles. Kravene som stilles, må være målrettede og ramme useriøse aktører. Samtidig er det viktig at kravene ikke får konsekvenser som virker mot sin hensikt, og at de administrative byrdene holdes på et forholdsmessig nivå. Komiteen ber derfor regjeringen om at reglene om behandling av klientmidler som skal gis gjennom den nye advokatforskriften, er proporsjonale og ikke pålegger bransjen byrder som går lengre enn det formålet tilsier. Det er ikke nødvendig med særskilt klientkonto for hver enkelt klient.

Komiteen viser til at det i advokatloven er gitt hjemmel til å gi nærmere regler om klientkonto i forskrift, og at det sist høst ble sendt et forslag til forskrift om dette ut på høring. Her ble det foreslått en plikt til å opprette separat klientkonto for hver klient. Den foreslåtteplikten har ikke noen unntak. Forskudd på utlegg til rettsgebyr og salær skal eksempelvis inn på egne bankkontoer for hver klient. Dersom advokaten representerer flere klienter i samme sak, må det opprettes en konto for samtlige klienter i saken. Komiteen ønsker å påpeke at dersomplikten innføres uten unntak, vil det kunne medføre administrative byrder og kostnader som ikke står i forhold til formålene medplikten.

Regler for god advokatskikk – forholdet til menneskerettighetene

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Venstre, viser til at Advokatforeningen i 2018 vedtok en bestemmelse i Regler for god advokatskikk, som regulerer forholdet til menneskerettighetene, som lyder slik:

«En advokat skal ikke gi råd som advokaten forstår eller må forstå vil innebære krenkelse av noens menneskerettigheter eller en betydelig risiko for dette. Med menneskerettigheter menes det samme som i FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter.»

Flertallet viser til at bestemmelsen på nåværende tidspunkt gjelder for alle medlemmer av Advokatforeningen. Flertallet viser videre til at fordi det i Norge ikke stilles krav om medlemskap i en advokatforening, er ordningen at departementet inntar Regler for god advokatskikk i forskrift, slik at de gis virkning for alle advokater.

Flertallet viser til at departementet, senest i brev til Advokatforeningen av 2. mai 2024, ikke har villet innta den nye bestemmelsen i forskriften, med den begrun-

nelse at den «ikke er forskriftsteknisk egnet for stadfestelse».

Flertallet viser til justiskomiteens merknad i Innst. 234 L (2021–2022) punkt 2.5 om at det av hensyn til advokatenes uavhengighet må være en «svært høy» terskel for å forkaste endringer i Regler for god advokatskikk. Justiskomiteen skriver videre:

«Dette innebærer at departementet ikke bør forkaste regler vedtatt av Advokatforeningen med henvisning til at ordlyden ikke egner seg til fastsettelse i forskrift.»

Flertallet viser videre til at de advokatetiske reglene er basert på normer. Reglernes utforming følger derfor ikke de prinsipper som gjelder for utforming av lov- og forskriftsbestemmelser, men er innrettet slik at de kan anvendes som normer i en bransjeetisk vurdering i en konkret sak av et eget disiplinærorgan.

Flertallet mener regjeringen bør være særdeles forsiktig med å avvise endringer i Regler for god advokatskikk som allerede er vedtatt av bransjen, og spesielt med den begrunnelse at ordlyden ikke egner seg til fastsettelse i forskrift.

Komiteens medlemmer fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre fremmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innta Regler for god advokatskikk punkt 1.4 i advokatforskriften.»

Forslag fra mindretall

Forslag fra Sosialistisk Venstreparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen påse at det forskriftsfestes at forsikringsselskapers adgang til å gi advokatbi-stand begrenses til privatpersoner.

Forslag 2

Stortinget ber regjeringen innta Regler for god advokatskikk punkt 1.4 i advokatforskriften.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding A fremmes av en samlet komité.

Komiteens tilråding B fremmes av medlemmene i komiteen fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk Venstreparti.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og råar Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

A.

vedtak til lov

om endringer i advokatloven mv. (overgangsregler mv.)

I

I lov 12. mai 2022 nr. 28 om advokater og andre som yter rettslig bistand gjøres følgende endringer:

§ 8 første ledd skal lyde:

(1) *Personer med advokatbevilling fra en EØS-stat eller Sveits som ønsker å utøve advokatvirksomhet i Norge på permanent basis, skal registrere seg hos Advokattilsynet. Advokattilsynet kan gi andre personer med utenlandsk advokatbevilling tillatelse til å utøve advokatvirksomhet i Norge på permanent basis. Personer som utøver advokatvirksomhet i Norge etter denne bestemmelsen, har de samme rettighetene og pliktene som personer med norsk advokatbevilling, med mindre annet følger av lov eller i medhold av lov.*

§ 10 fjerde ledd skal lyde:

(4) *Advokattilsynet kan forby gjesteadvokater og personer med advokatbevilling fra en EØS-stat eller Sveits å utøve advokatvirksomhet i Norge for en bestemt tid på inntil to år dersom vilkårene for tilbakekall etter andre ledd eller vilkårene for suspensjon etter tredje ledd er oppfylt. Den som utøver advokatvirksomhet i strid med et slikt forbud, straffes med bot eller fengsel inntil seks måneder.*

§ 43 fjerde ledd skal lyde:

(4) *Advokattilsynet skal ha en administrasjon med egne ansatte og en leder som er ansvarlig overfor Advokattilsynets styre. Lederen ansettes på åremål for inntil syv år. Styret har ansettelsesmyndighet for Advokattilsynets stillinger. Styret kan delegere til leder for administrasjonen å foreta ansettelser.*

§ 45 andre ledd nytt tredje og fjerde punktum skal lyde: *Advokattilsynet kan kreve at advokaten eller advokatforetaket dekker utgiftene ved bokettersynet dersom tilsynet avdekker brudd på regler gitt i eller i medhold av lov. Krav om refusjon er tvangsgrunnlag for utlegg.*

§ 49 første ledd skal lyde:

(1) *Når det oppnevnes en forvalter etter § 46, eller klientarkivet ikke oppbevares på en betryggende måte etter at en advokat har avvirket virksomheten sin, skal Advokattilsynet sørge for betryggende oppbevaring av klientarkivet i ti år. Dokumentene skal oppbevares len-*

ger dersom oppdragets karakter eller dokumentenes innhold tilsier det.

§ 54 andre ledd skal lyde:

(2) *Advokatnemnda skal behandle klager over Advokattilsynets avgjørelser. Dette gjelder også klager over avgjørelser om innsyn etter offentleglova, miljøinformasjonsloven og forvaltningsloven. Departementet kan gi forskrift om behandlingen av klagen.*

§ 65 skal lyde:

§ 65 *Domstolsprøving*

(1) *Retten kan prøve alle sider av saker som gjelder følgende vedtak:*

- a. tilbakekall og suspensjon av en advokatbevilling
- b. tilbakekall og suspensjon av en autorisasjon som advokatfullmektig
- c. tilbakekall og suspensjon av en tillatelse for personer med utenlandsk advokatbevilling til å utøve advokatvirksomhet på permanent basis i Norge
- d. forbud mot å yte rettslig bistand
- e. forbud mot å utøve advokatvirksomhet på permanent basis i Norge for personer med advokatbevilling fra en EØS-stat eller Sveits og forbud mot gjesteadvokaters utøvelse av advokatvirksomhet
- f. forbud mot at organisasjoner eller enheter med organisasjonsadvokater kan drive advokatvirksomhet
- g. illeggelser av overtredelsesgebyr.

(2) *Søksmål om gyldigheten av et vedtak fattet av Advokattilsynet eller Advokatnemnda må reises innen seks måneder etter at vedtaket er meddelt partene. Søksmålet reises mot staten ved det organet som har fattet vedtaket.*

§ 68 skal lyde:

§ 68 *Juristers plikt til å stille sikkerhet og betale bidrag*

(1) *En jurist som yter rettslig bistand som ledd i næringsvirksomhet, skal stille sikkerhet for erstatningsansvar vedkommende kan pådra seg når det ytes slik rettslig bistand. Sikkerheten skal ikke dekke ansvar som juristen etter bestemmelse i lov eller i medhold av lov har stilt annen sikkerhet for.*

(2) *Jurister som har plikt til å stille sikkerhet etter første ledd, skal betale årlig bidrag til Advokattilsynet. Advokattilsynet kan ilegge et gebyr på inntil fem ganger rettsgebyret for forsinket betaling av bidrag. Skyldig bidrag og gebyr er tvangsgrunnlag for utlegg.*

(3) *Departementet kan gi forskrift om*

- a. sikkerhetsstillelse for jurister, blant annet om fritak fra plikt til å stille sikkerhet
- b. opplysningsplikt for den som stiller sikkerhet
- c. meldeplikt til Advokattilsynet for jurister som yter rettslig bistand som ledd i næringsvirksomhet

- d. plikt for Advokattilsynet til å føre et register over jurister som yter rettslig bistand som ledd i næringsvirksomhet
- e. bidrag til Advokattilsynet, blant annet om bidragets størrelse og innkreving.

Kapittel 15 skal lyde:

Kapittel 15 Ikraftsetting, overgangsregler og endringer i andre lover

§ 72 Ikraftsetting

Loven gjelder fra den tiden Kongen bestemmer. Kongen kan sette i kraft de enkelte bestemmelsene til forskjellig tid.

§ 73 Overgangsregler

(1) Den som har oppfylt vilkårene for å få advokatbevilling før advokatloven trådte i kraft, kan få godkjent søknad om advokatbevilling i medhold av domstoloven § 220 andre ledd slik bestemmelsen lød før advokatloven trådte i kraft. Slik søknad må sendes til Advokattilsynet innen ett år etter at advokatloven har trådt i kraft.

(2) Advokatloven § 17 gjelder bare for handlinger begått etter at advokatloven har trådt i kraft.

(3) En person uten advokatbevilling som omfattes av kravene i advokatloven § 22 første ledd, skal legge frem politiattest som nevnt i advokatloven § 22 første ledd andre punktum innen ett år etter at advokatloven har trådt i kraft.

(4) En person som har adgang til å utøve advokatvirksomhet på foretakets vegne i medhold av domstoloven § 231 femte ledd slik denne bestemmelsen lød før advokatloven trådte i kraft, kan fortsette å utøve slik advokatvirksomhet inntil to år etter at advokatloven har trådt i kraft.

(5) Den som er jurist når advokatloven trer i kraft og som har gitt melding til Tilsynsrådet for advokatvirksomhet om at vedkommende driver rettshjelpvirksomhet etter forskrift 20. desember 1996 nr. 1161 til domstoloven kapittel 11 § 1-1, kan yte fritt rettsråd etter rettshjelploven i inntil to år etter at advokatloven har trådt i kraft.

(6) Den som har juridisk utdanning fra en annen stat og bruker tittelen jurist før advokatloven trer i kraft, kan fortsette å bruke tittelen inntil vedkommende får avslag på søknad om godkjenning fra Advokattilsynet. Retten til å bruke tittelen faller likevel bort dersom det ikke er søkt om godkjenning innen ett år etter at advokatloven har trådt i kraft.

(7) Alle saker for Disiplinærnemnden for advokater og alle klagesaker for Advokatbevillingsnemnden behandles av Advokatnemnda etter at advokatloven har trådt i kraft. Søksmål om gyldigheten av vedtak fattet av Disiplinærnemnden for advokater og Advokatbevillings-

nemnden skal reises mot Advokatnemnda. Verserende søksmål overtas av Advokatnemnda.

(8) Alle saker for Tilsynsrådet for advokatvirksomhet og andre saker for Advokatbevillingsnemnden enn saken nevnt i syvende ledd behandles av Advokattilsynet etter at advokatloven har trådt i kraft. Søksmål om gyldigheten av vedtak fattet av Tilsynsrådet for advokatvirksomhet skal reises mot Advokattilsynet. Verserende søksmål overtas av Advokattilsynet.

(9) Disiplinærklagene Advokatnemnda overtar fra Disiplinærnemnden for advokater, skal vurderes etter bestemmelsene gitt i eller i medhold av domstoloven slik disse bestemmelsene lød før advokatloven trådte i kraft, med mindre regelverket på avgjørelses tidspunktet fører til et gunstigere resultat for den innklagede. Det samme gjelder for disiplinærklager innkommet til Advokatnemnda etter at advokatloven har trådt i kraft, men som gjelder overtredelser begått før advokatloven trådte i kraft.

(10) Advokattilsynets rett til å kreve refusjon fra advokaten etter advokatloven § 46 andre ledd gjelder ikke dersom forvalteren er oppnevnt før advokatloven trådte i kraft.

(11) Begrensningen i adgangen til å møte til prøve for Høyesterett i domstoloven § 218 andre ledd fjerde punktum gjelder ikke for saker som er berammet før advokatloven trådte i kraft.

(12) Et forbud mot å yte rettshjelp som er ilagt i medhold av domstoloven § 219 tredje ledd, opphører å gjelde fem år etter at advokatloven trådte i kraft. Forbudet kan likevel etter søknad oppheves av Advokattilsynet på et tidligere tidspunkt dersom det ikke vil være utilrådelig at vedkommende yter rettslig bistand, jf. advokatloven § 70 første ledd første punktum.

(13) I en periode på tre år etter at advokatloven trådte i kraft, gjelder ikke kravene til organisering av advokatvirksomhet i advokatloven kapittel 7 for advokatvirksomhet som utøves av en ansatt advokat som i det vesentlige utfører oppdrag for sin arbeidsgiver eller for andre selskaper som tilhører samme konsern. For organisering av slik advokatvirksomhet gjelder domstoloven § 233 første ledd bokstav a slik denne bestemmelsen lød før advokatloven trådte i kraft.

(14) Departementet kan gi nærmere overgangsregler.

§ 74 Endringer i andre lover

Fra den tiden loven trer i kraft, gjøres følgende endringer i andre lover:

1. I lov 13. august 1915 nr. 5 om domstolene gjøres følgende endringer:

Ny § 217 a i kapittel 10 skal lyde:

Hvis en advokat eller advokatfullmektig ilegges straff eller erstatning etter dette kapittelet, skal den domstol som avgjør spørsmålet om straff eller erstat-

ning, varsle Advokattilsynet om avgjørelsen. Det skal opplyses om avgjørelsen er rettskraftig.

Kapittel 11 med §§ 218, 219 og 220 skal lyde:

11 te kapitel. Om advokater.

§ 218

For å få tillatelse til å være advokat ved Høyesterett skal søkeren godtgjøre:

1. at vedkommende har advokatbevilling,
2. at vedkommende har vært i virksomhet
  - a. i minst ett år som advokat, eller
  - b. i minst tre år i stilling som nevnt i advokatloven § 4 første ledd bokstav b,
3. at vedkommende har vist seg skikket for sakførsel ved Høyesterett ved en prøve avlagt for Høyesterett.

Minst to av de tre årene nevnt i første punktum nr. 2 bokstav b skal ha vært som advokatfullmektig. For den som i minst to år har vært i virksomhet som statsadvokat eller fullmektig hos riksadvokaten, er ett år som advokatfullmektig tilstrekkelig.

Den som vil avlegge prøve som nevnt i første ledd første punktum nr. 3, skal sende Høyesteretts domstolleder en bekreftelse fra Advokattilsynet om at vedkommende oppfyller vilkårene i første ledd nr. 1 og 2. Prøven omfatter utføringen av to muntlige saker. Minst en av disse skal være en sivil sak for den ankende part, med mindre Høyesteretts ankeutvalg av særlige grunner gir tillatelse til annet. *Det er ikke adgang til å møte til prøve i en sak som behandles av Høyesterett i plenum eller stor-kammer, med mindre Høyesteretts ankeutvalg av særlige grunner gir tillatelse til det.* For statsadvokater og fullmektiger hos riksadvokaten kan en straffesak godkjennes som prøvesak selv om vilkårene etter første ledd ikke er oppfylt. I samme sak kan det bare være en prøveadvokat, med mindre Høyesteretts ankeutvalg av særlige grunner gir tillatelse til noe annet.

Avgjørelsen av om prøven er bestått, treffes av alle de høyesterettsdommerne som har vært med i pådømmelsen av de sakene søkeren har utført. Bevitelse om at prøven er bestått, utferdiges av Høyesteretts domstolleder. Søkere som ikke består prøven, kan ikke avlegge ny prøve før det har gått to år fra rettens avgjørelse. Det kan bare avlegges prøve to ganger.

For behandling av søknader etter første ledd skal saksbehandlingsfrist, som nevnt i tjenesteloven § 11 første ledd første punktum, være fire måneder. Tjenesteloven § 11 annet ledd om at tillatelse anses gitt når saksbehandlingsfristen er utløpt, gjelder ikke.

§ 219

Enhver advokat har rett til å la en autorisert advokatfullmektig opptre for seg i rettergang. Fullmektigen kan ikke opptre for Høyesterett, ved saker som behand-

les muntlig for lagmannsrett eller ved hovedforhandling for tingrett i saker om straff for forbrytelser som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år, uten at vedkommende har tillatelse etter *tvisteloven § 3-3 eller straffeprosessloven § 95* til å opptre ved vedkommende rett. Lagmannsretten kan for den enkelte sak tillate at en advokat opptre ved autorisert fullmektig ved hovedforhandling i andre saker enn saker om straff for forbrytelser som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år. I sivile saker kan fullmektigen opptre for Høyesteretts ankeutvalg når anken gjelder kjennelser og beslutninger avsagt av lagmannsrettene.

§ 220

En advokat kan ikke møte som prosessfullmektig eller forsvarer når vedkommendes ektefelle, forlovede eller noen som vedkommende er i slekt eller svogerskap med i opp- eller nedstigende linje eller sidelinjen så nær som søsken, sitter som enedommer eller eneste rettskyndige dommer i retten. Første punktum gjelder ikke når advokaten har åpnet kontor i embetskretsen før dommeren ble ansatt.

§§ 219 a, 219 b og 221 til 234 oppheves.

2. I lov 22. mai 1981 nr. 25 om rettergangsmåten i straffesaker skal § 121 første punktum lyde:

Selv om forholdet ikke går inn under § 119, kan retten fritta et vitne for å svare på spørsmål om noe som er blitt betrodd det under sjelesorg, sosialt hjelpearbeid, medisinsk behandling, rettslig bistand eller liknende virksomhet.

3. I lov 8. juni 1984 nr. 58 om gjeldsforhandling og konkurs gjøres følgende endringer:

§ 85 første ledd nr. 9 og ny nr. 10 skal lyde:

9. å gi melding så tidlig som mulig til det felles lokale kontoret i arbeids- og velferdsforvaltningen der skyldneren holder til om konkursen og om hvilke arbeidstakere som har krav i boet, dersom det er arbeidstakere i skyldnerens virksomhet;
10. Bostyrer plikter, uten hinder av taushetsplikt, å informere Advokattilsynet om at det er åpnet konkurs i en advokats bo.

§ 85 nytt fjerde ledd skal lyde:

Dersom konkursskyldneren er advokat eller en virksomhet som driver advokatvirksomhet, og det ikke er oppnevnt forvalter, kan bostyreren uhindret av advokatens taushetsplikt foreta undersøkelser av advokatens eller virksomhetens regnskap og annet materiale så langt det er nødvendig for å ivareta oppgaven som bostyrer. Er det oppnevnt forvalter etter advokatloven § 46, skal bostyreren henvende seg til forvalteren, som skal vurdere om vilkåret for å utlevere informasjon un-

derlagt advokatens taushetsplikt, er oppfylt. Informasjon som nevnt i tvisteloven § 22-5 første ledd og straffeprosessloven § 119 første ledd skal ikke bringes videre til andre bo-organer.

4. I lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav skal § 19 andre ledd lyde:

Kongen kan gi forskrift om høyere beløp som en fordringshaver kan kreve av en erstatningsansvarlig skyldner som erstatning for kostnader ved å drive inn kravet selv, når en advokat som har stilt sikkerhet etter advokatloven § 5, har den faglige ledelse av inndrivningen.

5. I lov 20. mai 2005 nr. 28 om straff skal § 211 lyde:

§ 211 *Brudd på taushetsplikt for enkelte yrkesgrupper*

Med bot eller fengsel inntil 1 år straffes prester i Den norske kirke, prester eller forstandere i registrerte trosamfunn, forsvarere i straffesaker, meklingsmenn i ekte-skapssaker, og disses hjelpere, som uberettiget røper eller unnlater å hindre at andre får adgang eller kjennskap til hemmeligheter som er betrodd dem eller deres foresatte i anledning av stillingen eller oppdraget.

6. I lov 17. juni 2005 nr. 85 om rettsforhold og forvaltning av grunn og naturressurser i Finnmark skal § 46 andre ledd nytt andre punktum lyde:

Advokatloven § 27 andre ledd gjelder ikke for advokater som konstitueres som medlemmer av Utmarksdomstolen.

7. I lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister gjøres følgende endringer:

§ 3-3 andre ledd skal lyde:

(2) En autorisert advokatfullmektig kan opptre som advokat etter denne lov når ikke annet følger av domstoloven § 219.

§ 3-3 fjerde og femte ledd skal lyde:

(4) Retten kan tillate at annen skikket myndig person opptrer som prosessfullmektig. En jurist som yter rettslig bistand som ledd i næringsvirksomhet, kan bare være prosessfullmektig hvis vilkårene i advokatloven § 68 er oppfylt.

(5) Personer med utenlandsk advokatbevilling kan være prosessfullmektig når retten etter sakens art og forholdene ellers finner det ubetenkelig.

§ 6-7 første ledd skal lyde:

(1) Som prosessfullmektig for forliksrådet kan partene bruke

- a. advokat og autorisert advokatfullmektig,
- b. jurist,

- c. inkassobevillingshaver med inkassooppdrag for saken,
- d. ektefelle eller samboer, slektning i rett opp- eller nedstigende linje eller søsken,
- e. ansatt eller annen person med tilknytning til næringsvirksomhet saken gjelder,
- f. en skikket myndig person etter tillatelse fra forliksrådet i den enkelte sak.

§ 22-5 andre ledd skal lyde:

(2) Retten kan frita en part eller et vitne fra å gi tilgang til bevis om noe som er betrodd under sjelesorg, sosialt hjelpearbeid, medisinsk behandling, rettslig bistand eller lignende virksomhet, selv om forholdet ikke omfattes av første ledd.

8. I lov 29. juni 2007 nr. 73 om eiendomsmegling gjøres følgende endringer:

§ 2-1 første ledd nr. 2 skal lyde:

2. i medhold av norsk advokatbevilling når advokaten har stilt sikkerhet etter advokatloven § 5.

§ 2-1 tredje ledd skal lyde:

(3) Departementet kan gi forskrift om at eiendomsmegling mot godtgjørelse også kan drives av foretak som yter rettslig bistand etter reglene i advokatloven kapittel 14.

§ 8-3 første ledd nr. 3 skal lyde:

3. har latt være å etterkomme pålegg gitt av Finanstilsynet eller *Advokattilsynet*,

9. I lov 26. mars 2010 nr. 9 om vergemål skal § 65 nytt andre ledd lyde:

Vergemålsmyndigheten skal uten hinder av taushetsplikt gi nødvendige opplysninger til Advokattilsynet dersom en advokat *eller en advokatfullmektig* får oppnevnt verge.

§ 65 nåværende andre ledd blir tredje ledd.

10. I lov 27. mai 2016 nr. 14 om skatteforvaltning skal § 3-9 lyde:

§ 3-9 *Utlevering av opplysninger til Advokattilsynet*

Taushetsplikten etter § 3-1 er ikke til hinder for at opplysninger gis til *Advokattilsynet* til bruk for tilsynsformål.

11. I lov 1. juni 2018 nr. 23 om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering gjøres følgende endringer:

§ 43 andre ledd bokstav b skal lyde:

- b. *Advokattilsynet* for rapporteringspliktige etter § 4 annet ledd bokstav c nr. 2 til 5

§ 43 tredje ledd skal lyde:

(3) Regler om Finanstilsynets og *Advokattilsynets* gjennomføring av tilsyn følger av finanstilsynsloven og *advokatloven*.

12. I lov 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker skal § 12 andre ledd lyde:

Som fullmektig kan brukes enhver myndig person eller en organisasjon som vedkommende er medlem av. *Tjenestemann* tilsatt ved forvaltningsorgan innenfor det forvaltningsområde som saken hører under, kan ikke opptre som fullmektig.

II

I lov 17. juni 2005 nr. 90 om mekling og rettergang i sivile tvister skal § 3-3 sjette ledd lyde:

(6) Kongen fastsetter ved forskrift i hvilken utstrekning og på hvilke vilkår *personer med utenlandsk advokatbevilling* har rett til å opptre som prosessfullmektig.

III

I lov 20. desember 2023 nr. 109 om endringer i retts hjelp-loven (ny modell for økonomisk behovsprøving) gjøres følgende endringer:

I del I om endring i lov 13. juni 1980 nr. 35 om fri retts hjelp skal § 11 første ledd lyde:

Søknad om fritt rettsråd kan innvilges uten behovsprøving i følgende tilfeller:

1. for utlending som har rett til fri retts hjelp etter utlendingsloven § 92 første ledd, annet ledd og tredje ledd første punktum, eller for den som har rett til fri retts hjelp etter statsborgerloven § 27 sjuende ledd første, tredje eller fjerde punktum.
2.
  - a. for den som er part i sak hvor barnevernet har fattet vedtak som nevnt i barnevernsloven § 4-2 første og annet ledd og § 4-4 første ledd, men hvor vedtaket ikke blir etterfulgt av at barnevernet starter forberedelse til sak som skal behandles av barneverns- og helsenemnda etter kapittel 14 i barnevernsloven.
  - b. for den som er part i sak hvor barnevernet har startet forberedelse til sak som skal behandles av barneverns- og helsenemnda etter kapittel 14 i barnevernsloven, men hvor saken likevel ikke blir oversendt nemnda.
3. for siktede som reiser krav om erstatning for urettmessig straffeforfølgning etter straffeprosessloven kapittel 31.

4. til voldsofre i erstatningssak mot gjerningspersonen.
5. til den som har vært utsatt for handling som nevnt i straffeprosessloven § 107 a første ledd bokstav a eller b, for å vurdere forhold av betydning for anmeldelse.
6. til den som er utsatt for tvangsekteskap eller forsøk på sådan som nevnt i straffeloven § 253, jf. straffeloven § 16, men hvor saken ikke er anmeldt og den nødvendige bistand er av samme art som nevnt i straffeprosessloven § 107 c eller annen relevant bistand.
7. for pasienter i saker for statsforvalteren om undersøkelse og behandling uten eget samtykke etter psykisk helsevernloven § 4-4.
8. *til ungdom som vurderer å klage eller som klager etter konfliktrådsloven § 22 e.*

§ 16 første ledd skal lyde:

Fri sakførsel innvilges uten behovsprøving i saker som nevnt i § 11 første ledd nr. 4 og 6, samt i følgende tilfeller:

1. for den vernepliktige i saker om fritak for tjeneste i Forsvaret av overbevisningsgrunner etter forsvarsloven kapittel 4.
2. for den et tvangstiltak retter seg mot i saker om overprøving av administrative tvangsvedtak i helse- og sosialsektoren etter tvisteloven kapittel 36,
3. for den private part i saker hvor søksmål er anbefalt av Sivilombudet,
4. for utlending i tilfeller som nevnt i utlendingsloven § 92 tredje ledd annet punktum og fjerde ledd, § 129 annet ledd, eller for den som har rett til fri sakførsel etter statsborgerloven § 27 sjuende ledd annet eller tredje punktum,
5. til den som er begjært fratatt rettslig handleevne, eller som begjærer et vedtak om fratakelse av rettslig handleevne opphevet etter vergemålsloven,
6. til den det oppnevnes advokat for i medhold av barneloven § 61 første ledd nr. 5,
7. til den som er saksøkt i sak som nevnt i § 11 første ledd nr. 4.

IV

Loven trer i kraft straks.

B.

Stortinget ber regjeringen forskriftsfeste at forsikringsadvokater kan utøve advokatvirksomhet som en del av retts hjelpforsikringen i tråd med forslag til ny forskrift § 9 som tidligere foreslått i høring.

Oslo, i justiskomiteen, den 30. mai 2024

Helge André Njåstad

leder

Sveinung Stensland

ordfører